

Bedre Byggeskik

– Efterlysning af Bedre Byggeskik huse i Espergærde og Helsingør

Arkitekter MAA Per Godtfredsen og Jan Arnt

Historisk Forening for Espergærde er gået ind i et samarbejde med By & Land Helsingør om at undersøge omfanget af huse, der kan karakteriseres som "Bedre Byggeskik" huse i Helsingør kommune og her særlig i Helsingør og Espergærde området.

Museet for Bedre Byggeskik i Holbæk, åbnet i 2009. Oprindelig bolig og tegnestue for en af de centrale skikkelser i arkitekturbevægelsen Bedre Byggeskik arkitekt Marius Pedersen

Baggrund for samarbejdet

Arkitekturbevægelsen Bedre Byggeskik havde sin storhedstid i første halvdel af forrige århundrede, men mange af dets tanker ses stadig i nyopførte og ombyggede huse. Der er samtidig en voksende interesse for husene og tankerne bag, hvorfor de 2 foreninger længe har haft et ønske om, at undersøge omfanget af de lokale Bedre Byggeskik huse og hvordan de fysisk ser ud med henblik på, at vi kunne formidle resultatet og sætte de lokale huse ind i et større perspektiv.

For at finde huse med en bestemt arkitektonisk retning, kan man søge i kommuneatlas, SAVE registret og andre steder. I kommuneatlas er der kun få linjer om emnet. Vi er derfor gået i samarbejde med kommunen, der vil forsøge at trække nogle data ud fra SAVE registret ligesom vi vil foretage egentligt feltarbejde.

Det er dog stadig et stort arbejde at finde huse, der er knyttet til Bedre Byggeskik i Helsingør kommune, hvorfor vi skal søge om hjælp hos foreningernes medlemmer og andre. Vi udsender derfor denne efterlysning:

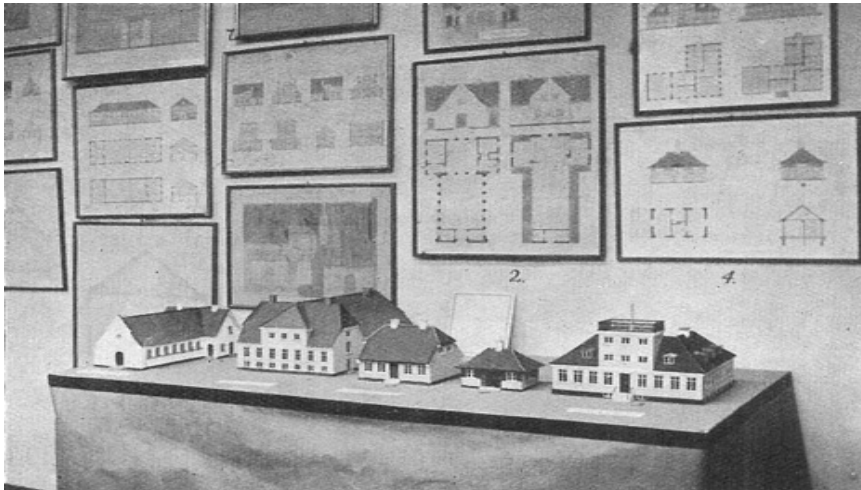
Efterlysning

Hvis der er nogle der bor i Bedre Byggeskik huse eller ved, hvor der findes sådanne huse i Helsingør kommune, bedes de kontakte.

Arkitekt MAA Per Godtfredsen telefon 2990 3902 E-mail per@arkinet.dk Arkitekt MAA Jan Arnt telefon 4913 211 E-mail jan@janarnt.dk

Et Bedre Byggeskik hus er et hus, der er opført efter tegninger, som tegnehjælpen bag Bedre Byggeskik har udført. Vi er dog også interesseret i oplysninger om huse i lokalområdet, der har nogle typiske detaljer eller træk, der er inspireret af de "originale" huse.

Hvordan ser et Bedre Byggeskik hus ud.

Tegninger og modeller fra bygmesterkursus. Bedre Byggeskiks årshæfte1927

Et Bedre Byggeskik hus kan oftest karakteriseres ved at være en bygning, som har en tiltalende klassisk proportionering og har ofte en stor grad af symmetri. De større murstensvillaer kan nogle gange virke en smule kølige, hvorimod rækkehuse oftest virker indbydende. Detaljerne er præcise og sjældent unødvendige og materialerne er ofte teglmur og mere sjældent pudset mur. Teglfacaderne har stik, gesims og ofte en tiltalende detalje ved indgangsdøren. Taget er oftest stejlt og forsynet med en kvart- eller halvvalm øverst på gavlene og i øvrigt tækket med røde tegl.

Arkitekterne bag Bedre Byggeskik ønskede at bygge enkelt, fornuftigt og i god kvalitet. Der skulle derfor også være en sammenhæng imellem en bygnings indretning, materialevalg og udseende. Det skulle være helstøbt og dansk eller "hjemligt", som bevægelsen oftest formulerede det. kvart- eller halvvalm øverst på gavlene

Arkitekterne Marius Petersen, professor Ivar Bentsen og Harald Nilsen, sidstnævnte var også leder af tegnehjælpen oprettet 1907 er nogle af de mere kendte arkitekter indenfor Bedre Byggeskik bevægelsen. Hvis nogle

bor i huse tegnet af en af disse arkitekter, er der en rimelig chance for at det er Bedre Byggeskik huse eller har referencer til disse. Arkitekt Poul Fiedler Holsøe har tegnet flere Bedre Byggeskik huse og har også tegnet huse i Helsingør kommune, hvorfor der måske gemmer sig nogle huse i vores område fra hans hånd.

Baggrunden for bevægelsen Bedre Byggeskik (1915-1946)

I slutningen af den historicistiske periode (ca. 1850 til 1930) mente mange arkitekter, at tidens enfamiliehuse og villaer, var blevet udanske og uklare i deres formsprog. Årsagen var den historicistiske stil, hvor man lånte elementer fra forskellige tider og stilarter i arkitekturhistorien. En villa havde ofte elementer fra både barokken, rokoko og klassicisme på en gang. Denne lidt rodede arkitektur og de mange detaljer fordyrede endvidere husenes byggeomkostninger, så enfamiliehuset mere og mere var forbeholdt den velhavende klasse.

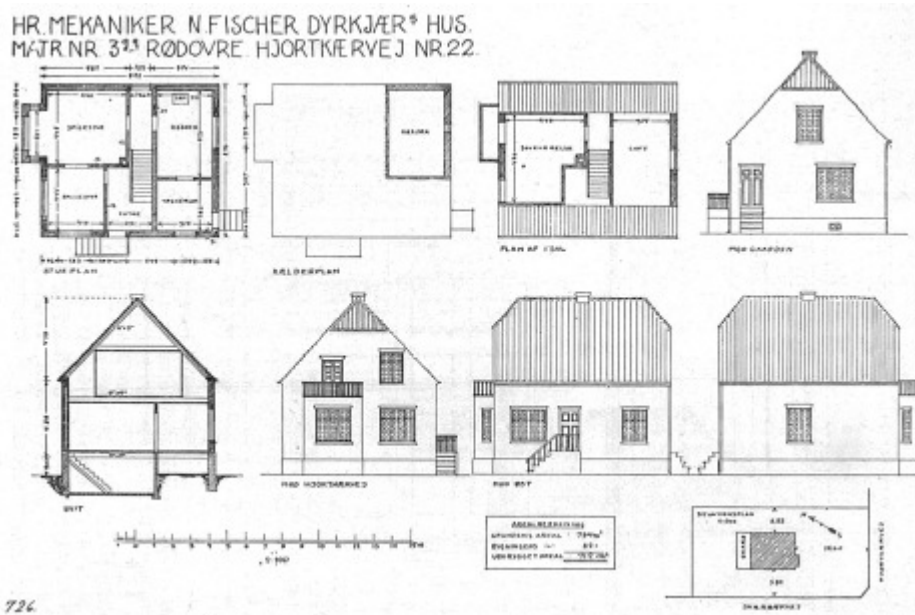
Derfor opstod der et stort behov blandt tidens arkitekter for at finde frem det danske i byggetraditionen. Samtidig var der brug for en ny begyndelse efter et århundredeskifte og efter en voldsom 1. verdenskrig, der vendte op og end på meninger og begreber.

Bedre Byggeskik forsøgte at vække befolkningen, og formålet beskrives bl.a. i forordet i et af foreningens årsskrifter.

... At skabe en almindelig interesse for vor bygningskultur. De nye huse skal være enkle, hjemlige, smukke, som de gamle. De skal passe til den plads, de skal have, være praktiske og tidssvarende. Til dette maal kræves, at håndværkere, arkitekter og bygherrer arbejder sammen, saa de nye hustyper i det ydre og det indre kan blive på en gang hensigtsmæssige og smukke uden at blive dyrere." Citat slut.

Foreningen virkede gennem tegnehjælp. Man udarbejdede f.eks. typetegninger for huse og bygningsdetaljer, lavede sommerkurser for håndværkere, arrangerede udstillinger og foredrag og udgav bøger og årshæfter i årene 1916-1931. Årshæfterne var en af årsagerne til, at folk meldte sig ind i foreningen. Et medlemskab kostede 3 kr. om året

I Årshæftet fra 1926 vises et eksempel på den hjælp, som Tegnehjælpen kunne tilbyde sine medlemmer.

Nyt museum for Bedre Byggeskik

Landsforeningen Bedre Byggeskik lukkede i 1946, men tankerne bag arkitekturbevægelsen har givet inspiration til mange traditionelle huse i perioden helt frem til i dag. At bedre Byggeskik også har noget at sige befolkningen i dag ses blandt andet ved, at der netop her i 2009 er kommet et museum og videnscenter for Bedre Byggeskik.

Museet er indrettet i ejendommen Bakkekammen 45 Holbæk, som var bolig og arbejdsplads for en af de centrale skikkelser i arkitekturbevægelsen Bedre Byggeskik arkitekt Marius Pedersen, som boede her 1929-65.

Bygningen udtrykker essensen af Bedre Byggeskik og vil danne en unik ramme for dokumentation og formidling af dansk arkitektur i første halvdel af 1900-tallet med bud også til nutidens byggeerhverv. Museum og videnscenter henvender sig til et alment museumspublikum og særlige faggrupper af bl.a. studerende, undervisere, håndværkere og andre.

Kan være svært at skelne stilarterne.

Det kan ofte være svært at vurdere om huset er Bedre byggeskik eller bare ligner. Vi viser 3 eksempler hvor ejerne var i tvivl og hvad fagfolkene svarede.

Ejerne af ovenstående hus har spurgt om huset var en Bedre Byggeskik ejendom. Svaret fra Bygningskultur Danmark var:
Der er tale om en murermestervilla med tydelig Bedre Byggeskik inspiration. Der er en række detaljer, der peger på murermesteren: Døren i gavlen flugter ikke med vinduet ovenover. Proportionerne på tårnet er en lille smule 'grove' og tyder ikke på, at en af BB-foreningens arkitekter har tilrettet eller lavet projektet. Men det er på ingen måde en diskvalifikation af huset - det er fint.

Ejerne af ovenstående hus har spurgt om huset var en Bedre Byggeskik ejendom. Svaret fra Bygningskultur Danmark var:
Huset skønnes umiddelbart i tråd med den senere så udbredte Bedre Byggeskik, men her er tale om et lidt stateligere hus, ofte var Bedre Byggeskik mere beskedne i udtrykket. Gesims og visse af stikkene over vinduerne er af særlig karat og markerer sig en kende over Bedre Byggeskik, men antageligt er der tale om udmærket byggeskik, på hvis traditioner Bedre Byggeskik også bygger.

Ejerne af ovenstående hus har spurgt om huset var en Bedre Byggeskik ejendom. Svaret fra Bygningskultur Danmark var:

Ja, jeres hus kan sagtens være et Bedre Byggeskik. Kun hvis man har tegninger med påtegninger fra Landsforeningen Bedre Byggeskik eller finder huset aftegnet i en af deres mange publikationer, kan man vide sig helt sikker. Huset er meget velproportioneret, og der er arbejdet med detaljerne, så der er for mig ingen tvivl om, at det er et Bedre Byggeskik hus. Hvis man skulle nævne et par minusser, så er det, at taget har fået falstagsten, Velux-vinduerne, og at den ene skorsten er hoppet ud af takten. Det er dog kun småting i forhold til helhedsindtrykket.

Arkitekter MAA Per Godtfredsen og Jan Arnt

Per og Jan har besluttet i samarbejde, at afdække huse i Helsingør kommune fra Bedre byggeskik perioden.

Dvs. et praksis samarbejde mellem By og Land i Helsingør, Borger- og Grundejerforeningen og Historisk Forening for Espergærde og Omegn.

Så du kan hjælpe, hvis du sender en mail med oplysning om adresse på sådanne huse til:

Jan Arnt: jan@janarnt.dk eller Per Godtfredsen: peg@arkinet.dk